

Rispas bön

Kvinnan ligger på marken. Det regnar. Hon vaknar av en knuff i ryggen.

– Är det inte dags att du går hem nu, frågar soldaten som väckt henne. Rispa svarar inte. Hon drar filten tätare omkring sig och kontrollerar att säcktycket som hon brett över sina söner fortfarande är helt. Rispa ser att varken fåglar eller djur tagit sig in under säcktycket. Hon lägger sig igen och försöker somna. Soldaten muttrar något och går sin väg. Han kan inte förstå kvinnan som redan i snart fem månader dag och natt hållit vakt på klippan bredvid sina döda söner.

– Jag var hos er medan ni levde, jag är hos er när ni inte finns längre, tänker hon.

Rispa låter tankarna gå. Det är länge sedan nu, men hon minns det väl. Hur kungen sände en tjänare för att hämta henne. Hon skulle bli en av kungens fruar. Hon kände sig både utvald och livrädd. Två söner födde hon åt kung Saul. Sedan tröttnade han på henne och hittade någon annan att förlusta sig med. Men Avner, kungens krigsherre, såg henne en dag och tog henne med sig. Inget val hade hon. Det blev som det blev. Lika snabbt som Avner tog henne med, lika snabbt var det över. Men hon hade i alla fall sina söner, Armoni och Mefivoshet.

Nu ligger de döda och söndertrasade under säcktycket på klippan. Offer i en obegriplig konflikt. Men lika fast besluten som hon hade varit att ge sönerna en god början på livet, lika beslutsam är hon att sönerna ska få en riktig begravning.

– Det hör till varje människa, att bli sedd i livet och att bli sedd i döden, tänker hon.

– Alla har rätt att bli sörjda. Och det är det Rispa gör. Sörjer och ber, tills tårarna och orden tar slut. Minns gör hon också. Sina söner. Armoni den äldre och Mefivoshet det yngre. Hur stolt hon var över dem, att se dem växa, lära sig nya saker, deras nyfikenhet. Hur olika de var och hur mycket hon älskade dem.

– Jag var för en tid kungens hustru, en av dem i alla fall, hade hon tänkt. Jag ville det inte men det var så mitt liv blev. Och mina söner kan ingen ta ifrån mig. Det hade hon trott i alla fall. Nu låg de där invid henne, döda, sönderskurna. Hennes hjärta hade gått sönder så många gånger sedan hon fick dödsbudet att hon inte visste om det fanns kvar längre. Men hon tänkte inte gå därifrån, inte förrän kungen själv hörde om henne och gav hennes söner en värdig begravning. Det hade de rätt till som kungens offerlamm. Det var kungen skyldig dem, David den nye kungen. Det var ju han som valt ut hennes söner för att offras till fienden. För att en förbannelse skulle hävas. För att Gud igen skulle höra folkets böner.

– Gud, du har alltid hört mina böner, tänker Rispa. Jag fick två söner. Men nu vet jag ingenting längre. En enda bön har jag kvar, och det är att få begrava mina söner.

Hon glider in i en orolig sömn.

Rispa ligger på marken. Det regnar fortfarande. Hon vaknar av en knuff i ryggen och en röst som säger:

– Res dig upp, Rispa! Kungen har hört om dig. Han vill hämta dina söners kroppar och begrava dem tillsammans med kung Saul och hans söner. Rispa hör orden men förstår inte.

Några dagar senare begravs hennes älskade söner. Hon sörjde för dem när de levde och hon sörjde dem när de var döda. Hon har inte levt förgäves. Gud har hört hennes bön.

Rispa är en av de många kvinnor och mödrar som mitt i allt lidande inte låter rösten tystna, som uthålligt och ihärdigt kämpar för sin rätt, rätten till värdighet, rätten att vara människa.

Rabbi Jonathan Magonet beskriver Rispa som *”varje mor som ser sina söner bli dödade som en följd av statens beslut i fred eller krig. Allt som återstår för henne är att vaka över sönernas minne, leva för att vittna om det som hänt och ställa världens ledare till svars.”*

Vi vet inte mycket mer om Rispa än att hennes namn nämns fyra gånger i Bibeln. Vi vet att hon var en av kung Sauls konkubiner och fick två söner med honom. Vi vet också att hon blev våldtagen av Sauls krigsherre, Avner. För att bryta en förbannelse såg sig kung David tvungen att offra några unga män till fienden, bland dem Rispas två söner. Rispa vakade länge över sina söners kroppar efter att de dödats. Med sina handlingar lyckades hon övertyga kungen att låta hämta Rispas söner och begrava dem tillsammans med sin far Saul och sina halvbröder, vars döda kroppar David låtit hämta från fienden.

Berättelsen finns i sitt sammanhang i Andra Samuelboken 21:1-14

Frågor och uppgifter

Läs berättelsen i sin helhet och fundera över följande saker:

1. Rispa, en kvinna att identifiera sig med
2. Kvinnor och barn som offer för konflikter och skeenden utanför deras kontroll
3. Kvinnor som modiga aktörer som står upp inför manligt maktmissbruk
4. Symbolhandlingar som redskap för förändring
5. Liv, död, människovärdighet

Text: Pastor Jan Edström, Finlands svenska baptistsamfund